

**Kauniaisten kaupungin
tarkastusvaliokunnan
arviointikertomus
vuodelta 2019**

**Kauniaisten kaupunki
Grankulla stad**

Sisällys

1.	Tarkastusvaliokunnan tehtävät ja kokoonpano.....	1
2.	Edellisten vuosien arviointikertomuksissa esitettyjen havaintojen ja kehittämisehdotusten seuranta	3
3.	Talouden tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	3
4.	Toiminnan tavoitteiden toteutumisen arviointi	5
5.	Sosiaali- ja terveystoimi	7
5.1	Hallinto.....	7
5.2	Sosiaalipalvelut	8
5.3	Vanhuspalvelut.....	9
5.4	Terveydenhuolto.....	9
5.5	Suun terveydenhuolto.....	10
5.6	Erikoissairaanhoido.....	10
6.	Muita havaintoja.....	10
6.1	Kaupungin strategiat ja ohjelmat.....	10
6.2	Yhdyskuntatoimi	11
6.3	Sivistystoimi	12
7.	Tarkastusvaliokunnan esitys kaupunginvaltuustolle	17
8.	Yhteenveto.....	17
9.	Allekirjoitukset	18
	Liite 1 Pääkaupunkiseudun tarkastuslautakuntien yhteisarviointi 2019: Terveydenhuollon sähköiset palvelut.....	1

1. Tarkastusvaliokunnan tehtävät ja kokoonpano

Kaupunginvaltuusto asetti 12.6.2017 kuntalain mukaisesti tarkastusvaliokunnan valtuustokaudelle 2017 – 2021 hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastusvaliokunnan jäseninä ja heidän henkilökohtaisina varajäseninä ovat vuoden 2019 arviointityössä olleet:

Jäsenet	Varajäsenet
Olavi Filppula, puheenjohtaja	Harri Fagerlund
Stefan Stenberg, varapuheenjohtaja	Christoffer Lindqvist
Veronica Fellman	Marina Almark
Jarkko Huttunen	Pirjo Huttunen
Sari Mutka	Elina Eväsoja

Tarkastusvaliokunnan päätöksenteko on tapahtunut puheenjohtajan esityksestä ja pöytäkirjanpitäjänä on toiminut JHT, KHT Outi Koskinen KPMG Julkistarkastus Oy:stä.

Tarkastusvaliokunnan jäsenet eivät ole osallistuneet sen toimialan tai valiokunnan arviointiin, jonka varsinaisia tai varajäseniä he ovat.

Tarkastusvaliokunnan tehtävät

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on kuntalain mukaisesti valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on myös huolehtia kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastusten yhteensovittamisesta. Mikäli kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastusvaliokunnan tehtävänä on arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä. Lisäksi tarkastusvaliokunnan tehtävänä on kuntalain 84 §:n mukaisten sidonnaisuusilmoitusten käsittely ja ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvonta. Kaupungin on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Tarkastusvaliokunta on kuntalain mukaisesti vastaanottanut sidonnaisuusilmoitukset ja niihin tehdyt muutokset sekä ottanut ilmoitukset sidonnaisuusrekisteriin, jota ylläpidetään kaupungin yleisessä tietoverkossa.

Tarkastusvaliokunnan vuoden 2019 arviointitoiminta

Tarkastusvaliokunta toteutti vuoden 2019 arvioinnin valtuustokaudelle 2017 – 2021 laatimansa arviointisuunnitelman ja vuoden 2019 arvioinnin työohjelman mukaisesti. Arvioinnin painopistealueena vuonna 2019 oli sosiaali- ja terveystoimi.

Tarkastusvaliokunnan arviointityö on perustunut kaupungin tilinpäätökseen 2019 sekä talousarvioon 2019 ja taloussuunnitelmaan 2019 – 2021. Lisäksi tarkastusvaliokunta on perehtynyt kaupunginhallituksen ja valiokuntien pöytäkirjoihin sekä muihin selvityksiin. Tarkastusvaliokunta on kokouksissaan kuullut kaupungin viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä.

Tarkastusvaliokunta kokoontui vuoden 2019 arviointityöhön liittyen 11 kertaa. Lisäksi tarkastusvaliokunnan jäsenet ovat itsenäisesti valmistelleet tekstiluonnoksia arviointikertomukseen. Tarkastusvaliokunta on perehtynyt sosiaali- ja terveystoimen toimintaan kuulemalla sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtajaa, sosiaali- ja terveysjohtajaa, johtavaa ylilääkäriä, sosiaalipalvelupäällikköä, vs. vanhuspalvelupäällikköä sekä hallintopäällikköä. Lisäksi kokouksissa on ollut kuultavana kaupunginjohtaja, talousjohtaja, tietohallinnon kehittämisspäällikkö ja

henkilöstöpäällikkö, jotka ovat antaneet selvityksiä toimintaan, hallintoon ja talouteen liittyvistä asioista omilta vastuualueiltaan.

Tarkastusvaliokunta on kehittänyt omaa toimintaansa osallistumalla tarkastusvaliokunnan jäsenille suunnattuihin koulutuksiin. Lisäksi tarkastusvaliokunnan edustaja osallistui Helsingissä pidettyyn pääkaupunkiseudun kuntien ja kuntayhtymien tarkastuslautakuntien yhteiseen seminaariin 29.11.2019.

Pääkaupunkiseudun tarkastuslautakuntien yhteisarviointi 2019: Terveydenhuollon sähköiset palvelut

Pääkaupunkiseudun kaupunkien ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS) tarkastuslautakuntien vuoden 2019 terveydenhuollon sähköisten palveluiden yhteisarvioinnissa havaittiin, että kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa ja HUSissa oli käytössä paljon erilaisia terveydenhuollon sähköisiä asiointipalveluita. Kaikki eivät kuitenkaan pysty käyttämään niitä erilaisten vammojen tai muiden rajoitteiden vuoksi, joten myös perinteiset palvelukanavat ovat tärkeitä. Sähköisten terveyspalvelujen hyödyt ja tarpeellisuus ovat korostuneet entisestään koronaviruksen levitessä. Esimerkiksi kansalliseen Omaolo-palveluun saatiin nopeasti oirearviokysely koronavirustartunnan todennäköisyyden arviointiin.

Arvioinnin toteutti kaupunkien ja HUS:n ulkoisen tarkastuksen työntekijöistä koottu työryhmä ja sitä ohjasi tarkastuslautakuntien puheenjohtajista koostuva ohjausryhmä. Arviointiin osallistuivat Espoo, Helsinki, Kauniainen, Vantaa ja HUS. Arvioinnin johtopäätökset ja suositukset on esitetty arviointikertomuksen liitteessä 1.

Muistio arvioinnista on luettavissa oheisesta linkistä: www.arviointikertomus.fi.

Tilintarkastuksen kilpailutus vuosille 2019 – 2022

Kaupungin tilikausien 2019 – 2022 tilintarkastuspalvelut kilpailutettiin ja kaupunginvaltuusto valitsi 13.5.2019 tilintarkastusyhteisöksi PwC Julkistarkastus Oy:n (nykyisin KPMG Julkistarkastus Oy). Päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Outi Koskinen.

Tilintarkastus 2019

Tilintarkastus on suoritettu julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Tilintarkastaja on esittänyt tarkastusvaliokunnalle tilintarkastussuunnitelman ja raportoinut tarkastussuunnitelman toteutumisesta.

Tilintarkastaja on antanut tarkastusvaliokunnalle vuoden 2019 tilintarkastuksesta kaksi kirjallista raporttia. Nämä raportit on lisäksi toimitettu kaupunginjohtajalle ja talousjohtajalle. Tarkastusvaliokunta suosittelee, että tilintarkastajan raporteissa esitetyt havainnot huomioidaan ja ne johtavat tarvittaviin toimenpiteisiin.

2. Edellisten vuosien arviointikertomuksissa esitettyjen havaintojen ja kehittämisehdotusten seuranta

Kaupunginvaltuusto käsitteli 17.6.2019 arviointikertomuksen vuodelta 2018. Kaupunginhallitus antoi 14.10.2019 valtuustolle valiokuntien ja yleishallinnon vastineet arviointikertomuksen suosituksiin.

Tarkastusvaliokunnan näkemyksen mukaan valiokuntien työskentelyä selkeyttäisi hallinnollinen toimintatapa koskien esitysten valmistelua. Muistioiden laatiminen poikkihallinnollisista tapaamista voisi sujuvoittaa päätöksentekoa. Esimerkiksi kaupunginhallituksen ja yhdyskuntavaliokunnan välillä on pidetty kuulemistilaisuuksia, joissa on käsitelty isoja asemakaavakysymyksiä, missä osapuolet ovat olleet usein yhteisymmärryksessä yli puoluerajojen. Valmistelu on kuitenkin jatkunut enemmän tilaajien kuin kuulemistilaisuuksien pohjalta.

Tarkastusvaliokunta toivoo, että vastaavanlaisista poikkihallinnollisista kuulemistilaisuuksista laaditaan muistio, jotta kuulemistilaisuuksissa esiin tuotuja asioita voidaan huomioida jatkovalmisteluissa.

Kouluterveyskyselytilastosta tulee saada selville kauniaislaisten tulokset erikseen. Tarkastusvaliokunta on ottanut aikaisempina vuosina asian esille, mutta kotikuntamerkintää ei ole saatu kyselyyn, eikä myöskään saatu riittäviä perusteita sille, miksi oppilaan kotikuntaa ei kyselyyn voida laittaa. Vastaava tilanne on varmasti myös muissa pääkaupunkiseudun kunnissa, joissa kuntarajat ylittävä koulupendelöinti on merkittävää. Muista kunnista tulevien oppilaiden määrä kaupungin kouluissa on suuri (24 % peruskoulujen oppilaista ja 73 % lukion oppilaista). Tämä vaikeuttaa kaupungin resurssien ja toimenpiteiden kohdentamista oikein.

Vastineessa todetaan, että Kauniaisten kaupunkistrategian 2018 – 2022 laadinta alkoi keväällä 2017 esimiesten arvo- ja visiotyöpajalla ja strategiaseminaarilla. Kaupungin johtoryhmä on mm. tutustunut muiden kaupunkien käytössä oleviin mittareihin, ja talousarvion 2020 laadinnan yhteydessä tavoitteita ja mittareita kehitetään ja laajennetaan. Kaupunki on hakenut ulkopuolista rahoitusta tiedolla johtamismallin kehittämiseksi.

Tarkastusvaliokunta suosittelee edelleen kehittämään vuosikohtaisten tavoitteiden ja mittareiden asettamista siten, että ne kuvaavat enemmän vaikutuksia kaupunkilaisille. Suositeltavia mitattavia kohteita ovat esimerkiksi: palveluiden saatavuus ja vaikuttavuus, suoritteiden lukumäärä tai resurssien määrä.

3. Talouden tavoitteiden toteutumisen arviointi

Kaupungin vuoden 2019 talouden tulos oli -1,5 milj. euroa. Tämä johtui -5,7 milj. euroa arvioitua pienemmästä verotulokertymästä. Tähän vaikuttivat mm. verohallinnossa vuonna 2019 tapahtuneet vuositulorajaan perustuva verokorttiuudistus ja tulorekisteriin liittyvät ilmoitusongelmat.

Kauniainen on Suomen ainoa kunta, jolla on kolmatta vuotta peräkkäin negatiivinen valtionosuus eli valtionosuuksien tasaukset ovat suuremmat kuin valtionosuuksien kertymä. Negatiivinen valtionosuustasaus oli 21 % vuoden 2019 verotuloista (67,0 milj. euroa). Vuosina 2017 – 2019 tilitettiin valtiolle yhteensä 4,9 milj. euroa.

€ 1 000	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Valtionosuudet ennen tasausta	14 417	14 626	13 932	12 374	12 718	12 146	12 033	12 448
Tasaukset	-10 667	-11 514	-11 814	-12 049	-12 285	-12 942	-14 317	-14 312
Tilitetyt valtionosuudet	3 750	3 112	2 119	325	433	-796	-2 284	-1 864
Tasaukset verotuloista %	19,70 %	20,60 %	20,00 %	20,10 %	19,51 %	17,38 %	20,70 %	21,36 %

Strategisten talouden tavoitteiden 2018 – 2022 toteutuminen vuonna 2019

Kaupungin valtuustokauden strategiset talouteen liittyvät tavoitteet ovat:

1. Kunnallisveroaste korkeintaan 17 %
2. Rakenteellinen tulos keskimäärin ylijäämäinen

Vuonna 2019 kunnallisveroaste oli 17 %, joten tavoite toteutui.

Rakenteellinen tulos vuonna 2019 oli alijäämäinen (-4,2 milj. euroa). Alla olevassa taulukossa on kuvattu maanmyyntituloilla ja muilla poikkeuksellisilla tai kertaluonteisilla tuloerillä oikaistu vuosittainen tilikauden tulos.

€ 1 000	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tilinpäätöksen tulos	1 752	-985	-1 538	1 590	7 132	6 198	3 229	-1 520
Poikkeukselliset tuloerät	-2 589	-1 736	-760	-7 006	-9 031	-1 175	-1 575	-2 631
Oikaistu eli rakenteellinen tulos	-837	-2 721	-2 298	-5 416	-1 899	5 023	1 654	-4 151

Talouden sitovat tavoitteet 2019 ja niiden toteutuminen

Talousarviossa vuodelle 2019 oli asetettu kaupunginvaltuustoon nähden sitovat talouden tavoitteet käyttötalousosan ja investointiosan sekä tuloslaskelmaosan määrärahoina. Käyttötalousosassa tulosalueiden määrärahat ja laskennalliset tulot ovat sitovia valtuustoon nähden nettomääräisinä (toimintakulut - toimintatuotot). Investointimäärärahat ovat sitovia hankekohtaisesti tai ryhmittäin.

Käyttötalouden nettomäärärahat (toimintakate) toteutuivat koko kaupungin tasolla hyvin talousarvioon verrattuna. Toteutunut toimintakate, -59,2 milj. euroa oli lähes alkuperäisen talousarvion mukainen. Valtuustoon nähden sitovia tulosaluekohtaisia ylityksiä muutettuun talousarvioon verrattuna oli yhteensä 0,7 milj. euroa, jotka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa maaliskuussa 2020.

Investoinnit, 11,4 milj. euroa toteutuivat muutettujen talousarviomäärärahojen puitteissa. Merkittävimmät investoinnit olivat keskustan infrastruktuurin rakentaminen 2,9 milj. euroa, Mäntymäen koulu, 1,4 milj. euroa, Kasavuoren koulukeskus 1,6 milj. euroa sekä hankinnat osakkeisiin, 1,6 milj. euroa.

Lisäksi valtuustoon nähden sitovat tavoitteet tuloslaskelmaosassa rahoitustuottojen ja -kulujen nettomääräraha ja rahoituslaskelmaosassa antolainojen ja lainakannan muutokset toteutuivat määrärahojen puitteissa.

Toiminnan ja investointien rahoitus

Tilikauden vuosikate ja omaisuuden myyntitulot eivät riittäneet kattamaan tilikauden investointeja. Toiminnan ja investointien rahavirta oli -5,1 milj. euroa, mikä katettiin kassavaroilla ja lyhytaikaisella 2 milj. euron lainalla.

Tase ja taloudellinen asema

Kaupungin tase oli edelleen vahva ja omavaraisuusaste 88 % oli erinomainen. Omassa pääomassa oli edellisten tilikausien ylijäämää 52,7 milj. euroa.

Kaupunkikonsernin taseen loppusumma oli 144 milj. euroa ja omavaraisuusaste 72 % oli hyvällä tasolla. Kaupunkikonsernin lainakanta oli 22,7 miljoonaa euroa.

Kaupungin vuoden 2019 talouden talousarviotavoitteet toteutuivat oman toiminnan osalta hyvin. Vuoden 2019 verotulokertymä jäi merkittävästi talousarviosta. Vuoden 2020 talouteen tulee vaikuttamaan koronavirusepidemian tuoma merkittävä epävarmuus ja edelleen pienenevä verotulokertymä. Haasteena ovat toimintamenojen tasapaino verotulojen ja toimintatulojen kanssa sekä investointitaso ja vuosittain nousevat poistot.

4. Toiminnan tavoitteiden toteutumisen arviointi

Kauniaisten kaupunkistrategian 2018 – 2022 valtuustokauden tavoitteiden ja vuoden 2019 toimenpiteiden toteutumisen arviointi

Kauniaisten kaupunkistrategiassa 2018 – 2022 on valtuustokauden viiden strategisen painopistealueen mukaisia valtuustokauden tavoitteita, joille on asetettu vuosikohtaiset toimenpiteet ja mittarit. Tilinpäätöksessä kukin toimiala on raportoinut toimenpiteiden toteutumisen vuodelta 2019.

Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan vuodelle 2019 asetettuja toimenpiteitä ei kaikilta osin toteutettu. Useita projekteja aloitettiin, mutta kaikkia ei ehditty vuoden aikana saattamaan loppuun.

Tarkastusvaliokunta suosittelee, että vuosikohtaisten tavoitteiden asettamisessa ja niiden määrässä kiinnitetään huomiota käytettävissä oleviin resursseihin varsinkin nyt taloudellisen epävarmuuden vallitessa. Lisäksi tavoitteet olisi hyvä jakaa seurattaviin ja aikataulutettuihin välitavoitteisiin.

Oheisena esitetään yhteenveto tarkastusvaliokunnan arvioista Kauniaisten kaupunkistrategian 2018 – 2022 tavoitteiden ja vuoden 2019 toimenpiteiden toteutumisesta strategisen painopistealueen mukaisella tasolla. Strategisten tavoitteiden toimenpiteiden toteutuminen on yksityiskohtaisesti esitetty kaupungin vuoden 2019 tilinpäätöksen kohdassa 2.1.

● = tavoite on toteutunut ● = tavoite on osittain toteutunut ● = tavoite ei ole toteutunut

Strateginen painopistealue ja valtuustokauden 2018 – 2022 tavoitteet	Tarkastusvaliokunnan arvio toimenpiteiden 2019 toteutumisesta
<p>1. Kuntalainen keskiössä ”KAIKKI MUKAAN”</p> <p>1.1. Elävä kaksikielisyys <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi: Sivistystoimen kaksikielisyysohjelman päivittäminen siirrettiin vuodelle 2020</i></p> <p>1.2. Osallisuusohjelma, 2018 <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi: Osallisuus- ja viestintäkyselyä ei toteutettu vuonna 2019.</i></p> <p>1.3. Kauniaislaisten hyvinvointi ja terveys paranevat ja terveyserot kaventuvat, 2018 – 2022 <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi: Tutkimusten ja kyselyjen analysointia on aloitettu ja kehittämistoimenpiteitä on tunnistettu. Tulosten käsittely ja toimenpiteiden toteuttaminen on siirtynyt vuodelle 2020.</i></p> <p>1.4. Kauniaisten sote-palvelujen markkinointi <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi: Kauniaisten brändiä on kirkastettu ja vahvistettu toimintaympäristön muutoksessa, joten vuoden 2019 tavoite on toteutunut.</i></p>	<p style="text-align: center;">●</p>
<p>2. Elinvoimainen kaupunki ”SUOMEN PARAS ASUKASTYYTYVÄISYYS”</p> <p>2.1. Kaupungin ja yrittäjien yhteinen yrittäjyysohjelma, 2018; mitataan yrittäjyystävällisyys vuosittain</p> <p>2.2. Kaupungin ja kolmannen sektorin yhteinen elinvoimaohjelma <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi: Elinvoimaohjelman hyväksyminen siirrettiin vuodelle 2020.</i></p> <p>2.3. Kauniainen edistää kaupunkilaisten aktiivisuutta ja liikkumista yhteistyössä yritysten ja yhdistysten kanssa <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi: Grani Go -liikkumisen edistämishjelman käsittely siirtynyt vuodelle 2020.</i></p> <p>2.4. Yhteinen kulttuurisuunnitelma kulttuuri- ja taidealan toimijoiden ja kaupungin kaikkien toimialojen kanssa; yhteinen koordinointi- ja informaatiokanava</p> <p>2.5. Kaupungintalon alueen kaavamuutosprosessi saadaan päätökseen valtuustokauden aikana <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi: Kaavamuutosehdotuksen päätöksenteko on kesken.</i></p>	<p style="text-align: center;">●</p>

<p>3. Vihreä kävelykaupunki ”KOHTI HIILINEUTRAALIA KAUNIAISTA”</p> <p>3.1. Kaupunkirakennetta kehitetään maankäytön ja asumisen kehityskuvan mukaisesti Kauniaisten identiteettiä vahvistaen <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi: Kaavoitusohjelman hankkeista noin puolet eteni suunnitellussa aikataulussa.</i></p> <p>3.2. Kauniainen edistää kestävästä kehitystä <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi: Kävelevä bussi -konsepti ei toteutunut vuonna 2019. Suunnitteilla olevan kaupungintalokorttelin ilmasto- ja ekologisia näkökohtia ei ole raportoitu, koska hanke on vielä kesken.</i></p> <p>3.3. Seudulliset MAL-asuntotuotantotavoitteet toteutetaan</p>	
<p>4. Oppimismyönteinen kaupunki ”OPPIMINEN KOHTI TULEVAISUUTTA”</p> <p>4.1. Laadukas ja lapsilähtöinen varhaiskasvatus ja esiopetus</p> <p>4.2. Tasokas ja oppilaslähtöinen opetus <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi: Nuorisotyöttömyys jäi ennätyksellisen alhaiselle tasolle, 5 alle 25 v työttöntyä, mutta valtuustokauden tavoite on 0 % nuorisotyöttömyys.</i></p>	
<p>5. Fiksun toiminnan, talouden ja yhteistyön Kauniainen ”AVOIN JA KOKEILEVA”</p> <p>5.1. Avoin toimintakulttuuri</p> <p>5.2. Joustava organisaatio ja houkutteleva työnantaja <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi: Uuden HR-järjestelmän käyttöönottoa valmisteltiin, mutta sitä ei otettu käyttöön tavoitteen mukaisesti.</i></p> <p>5.3. Terve kuntatalous <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi:</i> <i>- Rakenteellinen tulos oli tavoitteesta poiketen alijäämäinen vuonna 2019.</i> <i>- T3-aika, kiireetön vastaanotto oli 30 pv (mediaani), kun tavoite oli 10 pv.</i> <i>- Ilta vastaanottoajat eivät kokeilun jälkeen toteutuneet tavoitteen mukaisesti.</i></p> <p>5.4. Kiinteistöt ja kalusto kunnossa ja käytössä <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi: Kiinteistöjen korjausvelka ei pääse kasvamaan – mittarin toteutumista ei ole raportoitu osana korotetun yllä- ja kunnossapitomäärärahan riittävyyden arviointia.</i></p> <p>5.5. Helppokäyttöiset, kaikki ikäryhmät huomioivat digipalvelut <i>Tarkastusvaliokunnan arviointi: Digitalisaatio-ohjelman hankesalkkua on toteutettu tavoitteen mukaisesti.</i></p>	

5. Sosiaali- ja terveystoimi

5.1 Hallinto

Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävänä on edistää ja ylläpitää kuntalaisten terveyttä, hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä ja sosiaalista turvallisuutta sekä kaventaa väestöryhmien välisiä terveyseroja. Lisäksi toimiala huolehtii kuntalaisten tarpeen mukaisten perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen saatavuudesta ja laadusta sekä viimesijaisesta toimeentuloturvasta, hoivasta ja huolenpidosta elämän kaikissa vaiheissa.

Sosiaali- ja terveystoimen nettomenot olivat 45 % kaupungin toimintakuluista. Toimialan toimintakate, -29,5 milj. euroa oli 0,4 milj. euroa parempi muutettuun talousarvioon verrattuna. Sosiaali- ja terveystoimen vaikea ennustettavuus huomioiden tulos oli tyydyttävä.

Toimintatuotot olivat 4,2 milj. euroa eli 0,4 milj. euroa edellisvuotta pienemmät ja talousarviota 0,9 milj. euroa paremmat. Erityisesti vanhustenhuollon ja erikoissairaanhoidon toimintamenot lisääntyivät noin 9 % edelliseen vuoden toteutumaan verrattuna. Muiden tulosalueiden menot toteutuivat lähes edellisten vuosien mukaisesti. Toteutuneet nettomäärärahaylitykset sosiaalipalveluissa 0,2 milj. euroa ja terveydenhuollossa 0,2 milj. euroa hyväksyttiin valtuustossa vuoden 2020 puolella.

Tarkastusvaliokunta suosittelee kiinnittämään huomiota talousarvion toteutumisen seurantaan tilikauden aikana siten, että mahdolliset talousarviomuutokset tulevat käsittelyyn tilikauden aikana.

Kauniaisten terveysasemalle kirjautuneet muut kuin kauniaislaiset, henkilöä:

Kk/vuosi	Henkilöitä	Yhteensä vaihtaneita
12/2014	639	639
6/2015	104	743
12/2015	106	849
6/2016	79	928
12/2016	90	1 018
6/2017	108	1 126
12/2017	87	1 213
1 – 6 / 2018	115	1 328
7 – 12 / 2018	90	1 418
1 – 6 / 2019	84	1 502
7 – 12 / 2019	119	1 621

Kauniaisissa oli vuoden 2019 lopussa yhteensä noin 1 600 terveyskeskusvaihtajaa kirjautunut terveysaseman asiakkaaksi. Tämä lukema vastaa noin 16 % palvelun käyttäjistä, ja luku nousee edelleen. Palvelutarpeen lisääntyessä tämä on suuri haaste organisaatiolle, joka vaikuttaa henkilöstömitoitukseen, hallintoon ja prosesseihin. Tämä tilanne on suuri toiminnallinen riski, joskin kaupungin terveyskeskuksen työntekijät ovat tehneet valtakunnallisestikin katsottuna varsin haastavassa tilanteessa erittäin hyvää työtä. Riskien tunnistaminen on hyvin dokumentoitu. Pitkällä tähtäimellä kannattaa ylläpitää työntekijöiden hyvinvointia ja jaksamista. Tässä työnantajalla ja johdolla on suuri vastuu. Sosiaali- ja terveystoimen johto oli varautunut mahdolliseen pandemiatilanteeseen, kun kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelma ja sen liitteenä olevan pandemiasuunnitelma oli päivitetty jo vuonna 2018.

Tarkastusvaliokunta esittää huolensa henkilöstöresurssien riittävyydestä lisääntyneiden terveyskeskusvaihtajien määrien johdosta.

Strategiset painoalueet Kuntalainen keskiössä, jotta hyvinvointia ja terveyttä kuntalaisilla edistetään ja terveyseroja kavennetaan, on asukaskyselyn tulosten mukaan toteutunut hyvin. Kaikki asukasryhmät antoivat vuonna 2019 paremman arvosanan kuin vuonna 2016.

Hallinnon tulosalueella on laadittu mm. toiminnan tiedolla johtamisen sote-käsikirja, Finsote 2018 ja Kouluterveystutkimus 2019 sekä asukas- ja henkilöstötutkimuksia. Lisäksi on aktiivisesti osallistuttu Uusimaa2019 -hankkeen valmisteluryhmien toimintaan sekä Apotti-hankkeen valmisteluun ja käyttöönottoon.

Kauniaisten asunto-ohjelmassa 2017 – 2021 (-2025) esitetyt asuntomäärät vastaavat 2 500 uuden asukkaan asumistarpeita. Kaupungin asukasluku ennustetaan kasvavan vuoteen 2040 mennessä noin 12 000 asukkaaseen, mikä vastaa noin 1 %:n keskimääräistä väestökasvua. Huomioitavaa on, että väestönmuutos on ollut viime vuodet negatiivinen. Laskennallisen asukasluvun kasvu voi olla tämän asunto-ohjelman ajanjaksolla (2017 – 2021) noin 700 – 950 asukasta ja vuosien 2017 – 2025 aikana 1 300 - 1 700 asukasta. Ennakoitu kasvu on kaupungin mittakaavassa suuri.

Tarkastusvaliokunta suosittelee asukasmäärän suuren kasvun vaikutusten huomioimista palveluiden suunnittelussa.

Sosiaali- ja terveystieteiden myöntämät toiminta-avustukset vuonna 2019 olivat yhteensä 55 850 euroa. Suurin avustus myönnettiin Granin Lähiapu ry:lle henkilöstökuluihin (avustus myönnettiin keväällä 37 500 suuruusena ja syksyllä lisäavustushakemuksen perusteella 8 000 euroa). Avustuksessa on myös huomioitu Lähiavulle avustuksena myönnetty toimitila Villa Bredasta. Toiminta-avustusten myöntäminen oli asiallista.

Avustuskohde, vuosi 2019	euroa
Granin Lähiapu ry	45 500
Muut avustuskohdet, 12 yhdistystä	10 350
Jaetut toiminta-avustukset yhteensä	55 850

Tarkastusvaliokunta suosittelee toiminta-avustuksia myönnettäessä kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että avustuskohteen palkkaus- ja vaatimustasot ovat linjassa kaupungin vastaavissa tehtävissä toimivan oman henkilökunnan kanssa.

Tarkastusvaliokunta suosittelee oman kustannuspaikan perustamista suurehkoille avustuskohteille.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Oy Apotti Ab:n omistajien välisen uuden osakassopimuksen, johon voi tulevaisuudessa liittyä myös muita yhteisöjä.

Tarkastusvaliokunta suosittelee laatimaan selvityksen siitä, miten Apotin käyttöönotto tulee vaikuttamaan terveyskeskuksen palveluihin.

Sosiaali- ja terveystoimen riskit liittyvät potilas- ja asiakasvahinkoihin, tietoturvaan sekä henkilöstön turvallisuuteen, jotka aiheutuvat äkillisistä ja odottamattomista tapahtumista. Vuoden 2019 aikana ei ole tullut merkittäviä potilasvahinkoja. Uusi tietosuojasetus velvoittaa ilmoittamaan havaituista tietosuojarikkomuksista tietosuojavaltuutetun toimistolle. Sosiaali- ja terveystoimessa rikkomuksia on raportoitu muutamia. Yleensä kyse on ollut suhteellisen vähäisistä, erehdyksissä tapahtuneista potilas- tai henkilötietojen luovutuksista.

5.2 Sosiaalipalvelut

Kauniaislaiset lapset ja nuoret voivat valtakunnallisen kouluterveyskyselyn mukaan verrattain hyvin. Suurin osa lapsista ja nuorista kokee olevansa tärkeä osa perhettä, ystäväpiiriä ja koulu yhteisöä. Valtaosalla heistä on viikoittainen harrastus. Huolenaiheena tuloksista nousee kuitenkin nuorten runsas päihteiden käyttö, poikien ylipaino, huono nukkuminen sekä tyttöjen kokema koulu-uupumus ja ahdistuneisuus. Huolta herättää myös nuorten kokema väkivalta ja häirintä.

Velkaneuvonta sekä sosiaali- ja kriisipäivystyspalvelut on vuoden aikana hankittu Espoosta ostopalvelusopimuksella.

Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma kattaa vuodet 2014 – 2020. Reilu kolmasosa kaikista raskaudenkeskeytyksistä tehdään alle 24-vuotiaille naisille.

Tarkastusvaliokunta pyytää kiinnittämään huomiota edellä mainittujen aihepiirien tärkeydestä kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Lastensuojeluilmoitusten perusteella tehtävien lakisääteisten toimenpiteiden lukumäärä on nousussa. Kaupungin lastensuojelun tavoitteena on tarjota asiakaslähtöiset palvelut niitä tarvitseville perheille. Vuoden 2019 lopussa lastensuojelupalvelujen piirissä oli yli 50 asiakasta, joista 9 lasta oli huostassa ja sijoitettuna sijaishuoltoon. Yhden lapsen kustannus sijaishuollossa on noin 12 000 euroa/kk.

Tarkastusvaliokunta suosittelee ryhtymään toimenpiteisiin lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on hyväksynyt vammaispalvelulain- ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen toimintaohjeen.

Tarkastusvaliokunta suosittelee, että vammaispoliittista strategiaa kehitetään.

5.3 Vanhuspalvelut

Asukaskyselyn perusteella vanhustenpalveluihin kohdistui suurimmat odotukset ja tyytyväisyys vanhustenpalveluihin nousi keskimääräistä hieman enemmän ollen 8,21/10 vuonna 2019. Muita asukasryhmiä tyytymättömämpiä olivat ruotsinkieliset. Kotihoidon tyytyväisyystaso oli myös noussut hieman keskimääräistä enemmän asukaskyselyssä (8,23/10) lukuun ottamatta lapsiperheitä. Asukaskyselyssä Villa Bredan palvelutarjonnan tunnettuus sai arvosanaksi 8,10/10.

Tarkastusvaliokunta suosittelee huomioimaan asukaskyselyn tulokset vanhuspalveluiden suunnittelussa.

Espoon sairaalasta on hankittu terveyskeskussairaalatasoinen sairaanhoito ja kuntoutus. Liikkuva sairaala LiiSa on syksystä lähtien ollut käytössä myös hoivakodissa. Tämä on ollut askel oikeaan suuntaan, koska virka-ajan ulkopuolisista päivystyskäynneistä on välttytty.

Tarkastusvaliokunta suosittelee, että Liikuvasta sairaalasta LiiSasta tehdään erillinen arviointi.

Vuosi 2019 oli ensimmäinen kokonainen toimintavuosi uudessa Villa Bredassa. Hoivayksikön hoitopäiviä oli 21 126. Tämän lisäksi oli päiväkeskustoimintaa ja muuta toimintaa.

Vanhusneuvosto teki aloitteen 70-vuotiaiden yleisterveystarkastuksista, mikä hyväksyttiin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa.

Kaupungin sopimus geriatrien lääkäripalvelujen tuottamisesta Kauniala Oy:n kanssa loppui 28.2.2019. Geriatriin rekrytointi ei onnistunut, joten noin 160 asiakkaan geriatrisen lääkäripalvelun tuottamisesta Villa Bredan hoivayksikön ja kotihoidon tarpeisiin on sovittu kilpailutuksen jälkeen Terveystalon kanssa vastuulääkärin mukaisesti. Vastuulääkärin kiinteään asiakaskohtaiseen kuukausihintaan annettavaan sovittuun palveluun piti kuulua myös 24/7 puhelinpäivystys, joka ei toteutunut.

5.4 Terveystuolto

Terveystuoltoon kuuluvat terveyskeskuksen avohoito sekä sairaankuljetus.

Terveystuollon tulosalueelle perustettiin kaksi uutta virkaa; sairaanhoitajan ja yleislääketieteeseen erikoistuvan lääkärin vakanssit. Varsinkin lääkäreiden vastaanoton budjetoitua pienempään asiakasmäärään vaikutti lääkärintajaisuuksien saamisen vaikeus, mikä taas vaikutti kiireettömän hoitoajan saamiseen. Tämä on huolestuttanut kuntalaisia. Lääkäreiden vastaanottojen asiakasmäärät ja avohoitokäynnit olivat vuonna 2019 alemmat kuin vuonna 2018, vaikka asiakasmäärä ja terveystuollon menot kasvoivat. Myös terveystuollon peittävyys (asiakas/väkiluku) vähentyi vuonna 2019 verrattuna vuoteen 2018.

Asukaskyselyssä kokonaistyytyväisyys terveystalouteihin nousi 0,31 yksikköä (luvusta 8,17/10 vuonna 2016 lukuun 8,48/10 vuonna 2019). Asukasryhmittäin tarkasteltuna tyytyväisyys terveystalouteihin nousi tasaisesti kaikissa ryhmissä, mutta muita asukasryhmiä tyytymättömämpiä olivat lapsiperheet ja ruotsinkieliset.

Terveystalouden asiakastyytyväisyyden Happy or Not -seuranta jatkui. Asiakastyytyväisyystavoite 90 % toteutui seuraavasti: fysioterapia 96 %, vastaanotto 91 %, kiirevastaanotto 85 % ja suun terveydenhuolto 92 %. Asukasryhmittäin tyytyväisyys terveystalouteihin nousi tasaisesti kaikissa ryhmissä. Hieman muita asukasryhmiä tyytymättömämpiä olivat lapsiperheet ja ruotsinkieliset.

Tarkastusvaliokunta suosittelee asukaskyselyn vastausten huomioimista parantamalla terveydenhuollon saatavuutta lisäaukioloajoilla.

5.5 Suun terveydenhuolto

Hammashoittoon pääsy sai asukaskyselyssä kriittisiä kommentteja pitkien jonotusaikojen vuoksi. Kyselyn mukaan hammashoitossa saatiin asiantuntevaa hoitoa. Lapsiperheet ja ruotsinkieliset olivat tyytymättömämpiä kuin muut.

Tarkastusvaliokunta kiinnittää huomiota kaupunkilaisten hammasterveyden edistämiseen.

Tarkastusvaliokunta suosittelee, että palveluiden suunnittelussa huomioidaan myös lapsiperheiden ja ruotsinkielisten palvelutarpeet.

5.6 Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidon käynnit vähenivät 458 vuodesta 2018 ja olivat budjetoitua 1 488 vähemmän. Erikoissairaanhoidon kustannukset asukasta kohden olivat 987 euroa vuonna 2019 eli 52 euroa enemmän kuin vuonna 2018.

GraniDialog vuonna 2019 toteutetussa kyselyssä 71% vastaajista (n=67) ilmoitti käyttäneensä OmaKanta-palvelua. Suun terveydenhuolto (Lifecare) liittymisen Kantaan toteutui suunnitellusti vuonna 2019.

Tarkastusvaliokunta pitää tärkeänä, että myös sosiaali- ja terveysuudistuksen jälkeen kauniaislaisilla on tasokas erikoissairaanhoito.

6. Muita havaintoja

6.1 Kaupungin strategiat ja ohjelmat

Kaupungilla on useita strategioita, ohjelmia ja suunnitelmia. Tarkastusvaliokunta on kiinnittänyt huomiota niiden ajantasaisuuteen.

Tarkastusvaliokunta suosittelee, että seuraavat asiakirjat arvioidaan ja tarpeen vaatiessa päivitetään ja julkaistaan kaupungin verkkosivuilla:

- Ikääntymispoliittinen strategia 2011 – 2016
- Kaksikielisyysohjelma 2015 – 2017
- Lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma 2011 – 2016
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2014
- Mielenterveytyksen kokonaissuunnitelma 2008 – 2015
- Sivistyspoliittinen ohjelma 2014 – 2016
- Sivistystoimen kaksikielisyysohjelma 2015 – 2017
- Yrittäjyys- ja elinkeino-ohjelma 2015 – 2017

Kotoutumisen edistämisen ohjelma vuosille 2018 – 2022

Vuoden 2019 aikana hyväksyttiin uusi kotoutumisen edistämisen ohjelma 2018 – 2022. Laki kotoutumisen edistämiseksi edellyttää kuntia laatimaan kotouttamisohjelman, joka hyväksytään kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kunnan ja ELY-keskuksen välinen sopimus maksettavista korvauksista kansainvälistä suojelua saavien osalta edellyttää kotouttamisohjelman voimassaoloa.

Tarkastusvaliokunta pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että kotouttamisohjelma tarkistetaan ja hyväksytään vähintään kerran neljässä vuodessa.

6.2 Yhdyskuntatoimi

Valtion ja Helsingin seudun kuntien välisessä MAL-sopimuksessa vuosille 2016–2019 Kauniainen on sitoutunut asumisen kaavavarannon kasvattamiseen sopimuskaudella 33 000 k-m²:llä sekä yhteensä 288 asunnon tuotantotavoitteeseen, josta tuetun asumisen osuus tulisi olla 30 %. Sopimuskaudella valmistui Kauniaisissa yhteensä 301 asuntoa, mutta tuettua asuntotuotantoa ei ollut mukana lainkaan. Vuoden 2019 aikana valmistuneiden asuntojen määrä oli 65 kpl. MAL-sopimuksen mukainen kaavoitustavoite ei Kauniaisten olosuhteissa ole realistinen ilman asemakaavamuutoksia.

Tarkastusvaliokunta suosittelee, asemakaavamuutoksia suunniteltaessa kiinnittämään huomiota kaupunkikuvan säilyttämisenä puutarhamaisena ja pientalovaltaisena sekä viheralueiden ja metsiköiden säilymiseen.

Uusia asuntoja aloitettiin Koivuhovin alueelle painottuen aiemmin myönnettyjen kaavamuutosten ja rakennuslupien perusteella 165 kpl, joista 153 kerrostalo- ja 12 pientaloasuntoja, mukana oli myös 44 ARA-asuntoa. Rakennuslupia myönnettiin uudisrakennushankkeisiin 14 kappaletta. Vuoden 2019 lupien perusteella kaupunkiin on tulossa yhteensä 68 asuntoa, joista 46 kerrostaloihin, 8 kahteen pienkerrostaloon ja 14 pientaloihin.

Kaupungin nykyinen kaavavaranto ei mahdollista yhtään uutta kerrostalohanketta. Kaupungintalon alueen asemakaavan muutosehdotuksen valmistelu jatkui vuonna 2019.

Tarkastusvaliokunta suosittelee vanhan TVO:n varastoalueen hyötykäytön selvittämistä.

Tarkastusvaliokunta suosittelee kiinnittämään huomiota naapuruston ja kaupunkilaisten palautteeseen kaavamuutoksista sekä pitämään muistioita kaupunkilaisille järjestetyistä tilaisuuksista kuten myös kunnanhallituksen ja valiokuntien yhteisistä kuulemistilaisuuksista.

Rakennusvalvonnan paperiarkiston digitointi ei edennyt lisäkustannusten ja henkilövajausten vuoksi. Paikkatietojärjestelmän kehittäminen jatkui ja 3D-kaupunkimallin luominen eteni. Mäntymäen koulun hallintotilojen saneeraus ja ruokalan laajennus monitoimitilaksi valmistui. Kasavuoren keskuskeittiön laajentamisen hanke valmistui. Kirjaston julkisivujen korjausurakka siirtyi vuodelle 2020. Palvelukeskus Villa Bredan takuuajan työt ovat jatkuneet koko vuoden 2019 ajan. Kaupungin liikekeskusta valmistui marraskuun lopussa. HSL:n vyöhykeuudistus käynnistyi huhtikuussa ja bussilinja 212 aloitti liikennöinnin.

Vuoden 2019 talousarvion tulotavoite oli 16,8 milj. euroa. Tilinpäätöksen toteuma oli 16,0 milj. euroa, joka vastaa 95 % koko toimialan tulotavoitteesta. Tilinpäätöksen maaomaisuuden myyntivoitto oli 2,567 milj. euroa.

Vuoden 2019 talousarvion menoarvio oli 11,701 milj. euroa. Tästä toteutui 10,742 milj. euroa, joka vastaa 92 % menojen kokonaisarviosta. Kaupunginhallituksen asettama toimialakohtainen kehys oli 11,699 milj. euroa. Käyttämättömän määrärahan osuus oli noin 965 000 euroa.

Toimialan henkilöstösuunnitelma vuonna 2019 sisälsi 59 henkilöä, jossa oli yhden henkilön lisäys edelliseen vuoteen nähden. Toimialaa on edelleen vaivannut henkilöstövajaus. Tulosalueilla on ollut avainhenkilön paikka tai useampia avoinna. Vaikein tilanne oli syksyllä rakennusvalvonnassa, jossa kaksi kolmesta työntekijästä irtisanoutui lähes

samanaikaisesti. Rekrytoinnit ovat osoittautuneet haasteellisiksi etenkin rakennustekniikan ja LVI-tekniikan asiantuntijoiden osalta.

Tarkastusvaliokunta suosittaa selvittämään syyt henkilöstön vaihtuvuuteen.

Vuoden 2019 talvikunnossapitokausi oli erittäin lyhyt. Lumisadepäiviä oli alku- ja loppupalvessa vain muutamia. Syksy oli erittäin sateinen ja rankkasadekuurot aiheuttivat vesiongelmia erityisesti alikuluissa. Osassa pääkaduilla 40km/h nopeusrajoitusta pudotettiin 30 km/h rajoitukseksi.

Rakennusvalvonta

Vuonna 2019 myönnettiin 35 toimenpidelupaa. Rakennuslupia myönnettiin yhdelle kerrostalolle ja kahdelle (2 x 4 asuntoa) pienkerrostalolle. Lisäksi rakennuslupan sai 14 pientaloa. Asuntoja valmistui vuonna 2019 yhteensä 65 kpl, joista 39 valmistui asuinkerrostaloon osoitteessa Kauniaistentie 9. Rakennuslupia myönnettiin uudisrakennushankkeisiin 14 kappaletta.

Vuonna 2019 myönnettiin luvat yhteensä 68 asunnolle, joista 46 on kerrostaloissa, 8 pienkerrostaloissa ja 14 pientaloissa.

Joulukuussa tulosalueella oli yhden henkilön vajuus (rakennustarkastaja).

6.3 Sivistystoimi

Ruotsinkielinen opetustoimi

Koulutuksen järjestäjällä on lakisääteinen velvollisuus suunnitelmallisesti arvioida järjestämäänsä koulutusta. Arvioinnin tuloksia on hyödynnettävä koulutuksen kehittämisessä ja tehostamisessa. Tulokset toimivat samalla poliittisen päätöksenteon tukena. Suomenkieliset yksiköt ottivat 2018 käyttöön uuden arviointijärjestelmän ja ruotsinkieliset koulut vastaavasti 2019. Tavoitteena on saada palautetta kaikilta koulutuksen/kasvatuksen toimintaan osallistuvilta oppilailta ja heidän huoltajiltaan sekä henkilöstöltä. Kyselyt suoritetaan jatkossa vuosittain.

Kunkin ruotsinkielisen yksikön (varhaiskasvatus, Granhult, Hagelstamska ja GGS) toiminnasta ja arviointituloksista laadittiin raportti, joka kuitenkin esitettiin ainoastaan SUUS-valiokunnalle. Esittelyteksteissä ei mainita, miksi raportit annetaan ”vain valiokunnan jäsenille” ja sen lisäksi vain tiedoksi.

Tarkastusvaliokunta katsoo, että tämä menettely on ristiriidassa SUUS-valiokunnan esittelytekstin kanssa eikä palvele poliittista päätöksentekoa. Lisäksi tarkastusvaliokunta katsoo, että raportit tai tuloskoosteet tulee olla kaikkien päättäjien ja kuntalaisten saatavilla.

Tarkastusvaliokunta katsoo, että tiedoksi tulee tuoda ne konkreettiset toimenpiteet, joihin arvioituissa yksiköissä ryhdytään kyselyjen tulosten perusteella (esim.8-luokkalaisten kehityskeskustelujen uudelleen käyttöönotto Hagelstamska skolanissa, kuten SUUS-valiokunta esitti kokouksessaan 18.6.2019)

Gymnasiet Grankulla samskola

Gymnasiet Grankulla samskola oli vuoden 2019 yhteishaussa toistamiseen Suomen suosituin ruotsinkielinen lukio. Uusien opiskelijoiden alin keskiarvo nousi edellisen vuoden tasolta 8,42 tasoon 8,69. Kevään 2019 ylioppilaskirjoituksissa oli Amanda Sandelin kymmenellä laudaturillaan Suomen paras ylioppilas.

Varhaiskasvatus ja esikoulu

Yhteisymmärrys ruotsinkielisten esikoululuokkien siirtämisestä Granhult-kouluun saavutettiin ja toiminta käynnistyy Granhultissa kun tilajärjestelyt on saatu päätökseen.

Suomenkielinen opetustoimi

Kauniaisten kunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma 2019

Opetushallitus antoi määräyksen uusista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista 19.12.2018. Uudet perusteet tulivat voimaan 1.1.2019 alkaen. Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat päivitettiin kansallisten perusteiden mukaisesti ja otettiin käyttöön elokuussa 2019.

Tarveselvitys Mäntymäen koulun esteettömydestä

Mäntymäen koulun esteettömyys ja tilojen saavutettavuus oli puutteellinen ja tästä syystä liikuntarajoitteiselle oppilaalle hyvin haasteellinen paikka käydä koulua. Kaikilla oppilaille tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet liikkua koulun tiloissa, myös apuvälineiden kanssa. Koulun esteettömyyden toteuttamisen kustannusarvion arvioitiin olevan suuruusluokkaa 750 000 - 1 000 000 euroa.

Tarkastusvaliokunta katsoo tarveselvityksen olevan tarpeellinen.

Hallinnollisesti yhtenäinen suomenkielinen peruskoulu

Valtuusto päätti vuoden 2018 talousarviokäsittelyssä, että suomenkielisessä opetuksessa "selvitetään yhteisen rehtorin vakanssin perustamista Mäntymäen ja Kasavuoren kouluihin peruskoulutasolle." Asiaan liittyen on käyty paljon keskustelua, kuulemisia ja tehty selvityksiä mm. eri johtamismalleista. Lisäksi on kuultu henkilöstöä ja arvioitu henkilöstövaikutuksia.

Suomenkielisessä perusopetuksessa päädyttiin jatkamaan nykyisellä johtamisjärjestelmällä, jossa Mäntymäen koulussa ja Kasavuoren koulussa on kussakin oma rehtori ja apulaisrehtori, koska tehdyn selvityksen perusteella hallinnollisesti yhtenäiseen peruskouluun siirtymiselle ei ole pedagogisia, toiminnallisia tai taloudellisia perusteita.

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi

Kulttuurivaliokunnan avustukset

Valiokunnan talousarviossa on vuosittain varattu paikallisille yhdistyksille jaettavaksi talousarviokäsittelyn yhteydessä päätetty määräraha. Kulttuurivaliokunta jakoi vuonna 2019 kulttuuriavustuksia (toiminta- ja kohdeavustuksia) kulttuuritoimintaa harjoittaville yhdistyksille sekä taiteilija-apuraha yhteensä 9 000 euroa:

Avustuskohde, vuosi 2019	haettu euroa	saatu euroa
Toiminta-avustukset	15 400	4 000
Kohdeavustukset	24 100	4 000
Taiteilija-apuraha	2 000	1 000
Avustukset yhteensä	41 500	9 000

Tulevaisuuden kirjasto -projekti

Kaupunginkirjasto pyrkii hyödyntämään mm. digitalisaatiota, automaatiota ja robotiikkaa kirjastotilojen uudistamishakkeessa. Tavoitteena on lisätä kirjastopalvelujen saatavuutta entisestään. Kirjastosaliin sijoitettaisiin automaattivarasto, jossa robotti hyllyttää palautuneen aineiston sekä noutaa asiakkaan haluaman aineiston. Automaattivaraston käyttöönotto antaisi lisää mahdollisuuksia tilojen kehittämiseen monipuolisina työ-, harrastus-, opiskelu- sekä oleskeluympäristöinä.

Uudistuksella nähdään olevan useita toimintaa tehostavia etuja sekä kirjaston työntekijöille että asiakkaille esim. henkilöstöresurssien vapauttaminen hyllyttämisestä asiakaspalveluun ja aineiston saatavuuden lisääminen asiakkaille. Lisäksi kirjastoihin syntyisi kokonaan uusi toimintatapa, jolla voidaan laajentaa kirjastorakennusten tilankäyttömahdollisuuksia sekä tehdä iso harppaus kohti tulevaisuuden kirjastoa.

Asiakastilojen uudistamisesta on tehty kolme erilaista suunnitelmaa, joiden pohjaratkaisu ja rakennukseen tehtävät tilamuutokset ovat kaikissa samat. Kulttuurivaliokunta suositteli kaupunginhallitukselle vaihtoehtoa 2. Investointi kohdistuu tilivuodelle 2021.

1. Uudet aineistohyllyt ja muut kalusteet (Kustannukset yhteensä 595 000 €)
2. Uudet aineistohyllyt ja muut kalusteet sekä pieni automaattivarasto, johon sijoitetaan asiakkaiden varaama aineisto (Kustannukset yhteensä 770 000 €)
3. Uudet aineistohyllyt ja muut kalusteet sekä isompi automaattivarasto, jonne sijoitetaan osa aikuisten kirjallisuudesta sekä asiakkaiden varaama aineisto. (Kustannukset yhteensä 1 095 000 €)

Omatoimikirjasto

Kauniaisissa omatoimikirjaston käyttö rajattiin käyttöönoton yhteydessä 16 vuotta täyttäneille. Koska rikosoikeudellinen vastuukäyrä on Suomessa 15 vuotta, kulttuurivaliokunta muutti omatoimikirjaston käytön ikärajaa niin, että omatoimikirjasto on kaikkien 15 vuotta täyttäneiden käytössä ja alle 15-vuotiaiden osalta huoltajan kirjallisesti myöntämällä luvalla.

Kulttuuria kaikille – Kaiku-projektin pilotointi

Kauniaisten kaupunkistrategian 2018 – 2022 mukaan kaupunkilaisten hyvinvointia tulisi edistää aktiivisesti. Strategian mukaisesti vuodelle 2019 toteutettiin Kulttuuria kaikille: Kaikukortin pilotointi – hanke sosiaali- ja terveystoimen ja kulttuurivaliokunnan yhteistyönä.

Kulttuuria kaikille -palvelu on tarkoitettu kuntien, kaupunkien ja maakuntien sosiaali- ja kulttuurialan yhteiseksi toimintatavaksi, jolla voidaan edistää vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevien henkilöiden kulttuurisia oikeuksia. Se toimii työvälineenä ja mahdollisuutena tukea osallisuutta sekä toteuttaa lakisäätöistä sosiaalista kuntoutusta. Kaikukortti on Kulttuuria kaikille-palvelun rekisteröity tuotemerkki, joka on mallinnettu hankkeessa vuonna 2017. Valtakunnallisesta kehittämistä rahoittavat vuosina 2018 – 2019 opetus- ja kulttuuriministeriö ja Kulttuuria kaikille-palvelu.

Kaikukortti-toiminnassa olennaista on jakaa kaikukorttia matalan kynnyksen palveluissa, että kohderyhmää tavoitetaan mahdollisimman hyvin. Korttia jaetaan Kaikukortti-verkoston sosiaali- ja terveydenhuollon kohteissa ja asiakkaat voivat hankkia sillä maksuttomia pääsylippuja ja kurssipaikkoja, osallistua erilaiseen toimintaan, kansalaisopiston kursseille ja kulttuuritilaisuuksiin.

Tarkastusvaliokunta pitää hyvänä sitä, että kaupunki pyrkii edistämään yhdenvertaisuutta ja kulttuurin saavutettavuutta ja siten parantaa pienituloisten elämänlaatua, terveyttä ja osallisuutta yhteiskuntaan.

Nuorisopalvelut

Kauniaisten nuorisotalon väistötila

Kaupunginvaltuusto hyväksyi nuorisotalon peruskorjauksen hankesuunnitelman. Hankkeen suunnitteluun sekä toteutuksen käynnistämiseen myönnetään 3 000 000 euron suuruinen määräraha vuodelle 2020. Toteutukseen varattiin 3 840 000 euron määräraha vuodelle 2021.

Nuorisotoimelle osoitettiin väistötiloiksi Kaupungintalon kokoussali vuoden 2019 lopulla. Kokoussalin tila kalustettiin yhteistyössä nuorten kanssa. Nuoriso on ottanut väliaikaisen tilan hyvin vastaan ja siellä on ollut paljon nuorisotoimintaa iltaisin. Kävijämäärät iltaisin olivat noin 30-40 nuorta riippuen päivästä. Samalla vapautui edellinen väistötila kirjaston omaan käyttöön.

Nuorisopalveluiden ensisijainen kohderyhmä on 10-25 vuotiaat kauniaislaiset, ja heille nuorisotila on tärkeä paikka.

Nuorisovaltuusto on ehdottoman tärkeä osa nuorten osallisuutta ja tämänhetkinen malli tuntuu toimivan. Nuorisovaltuusto on hyvä linkki kauniaislaisten nuorten ja päättäjien välillä ja toimintaan osallistuville nuorille antaa näköalapaikan kaupungin toimintaan. Nuorisovaltuuston sihteeri on etsivä nuorisotyöntekijä. Kuntalaki velvoittaa nuorten vaikuttajaryhmän olemassaoloa. Nuorisopalvelut tekevät yhteistyötä koulujen kanssa.

Nuorisotakuumalli

Nuorisotakuumalli arvioitiin ja päivitettiin valtuuston päätöksellä 2017, jolloin tavoitteeksi asetettiin, että kaikilla alle 25-vuotiailla on perusopetuksen jälkeen joko opiskelu-, työ- tai vastaava paikka. Molemmat tavoitteet ovat valtuuston strategisia mittareita.

Nuorisotakuun perusajatus on, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, työkokeilu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta.

Nuorisotakuu sisältää koulutustakuun: Jokaiselle peruskoulun päättäneelle taataan koulutuspaikka lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, oppisopimuksessa, työpajassa, kuntoutuksessa tai muulla tavoin.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen

Keskeisenä toimenpiteenä on kouluterveydenhuollon matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen saatavuuden lisääminen. Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen piiriin pääsy on edelleen haastavaa. Yhteistyötä on lisätty HUS:n lasten ja nuortenpsykiatrian kanssa lähetekäytännön sujuvoittamiseksi. Painopistettä on pyritty siirtämään erityispalveluista peruspalveluihin, lapsen ja nuoren sekä hänen perheensä lähiympäristöön. HYKS-VARHAIN -työryhmä perustettiin syksyllä 2019 ja yhteistyöpilotti toteutettiin suomen- ja ruotsinkielisillä ala-asteilla. Tavoitteena on

- tarjota lastenpsykiatrista tietoa ja osaamista perustason toimijoille
- vahvistaa ja aktivoita lapsiperheiden arjen tukiverkostoja
- tunnistaa erityisosaamista vaativat lasten mielenterveyden häiriöt aikaisemmin
- tarjota nykyistä mallia kevyempi tilanteen selvittely ja konsultaatio
- auttaa koulun tai esikoulun ammattilaisia tunnistamaan lapsen oireilu ajoissa ja ohjaamaan lapsi sopivan tuen piiriin.

Yläasteikäisten matalan kynnyksen palvelua vahvistettiin jalkauttamalla terveydenhuollon psykiatrisen sairaanhoitajan työpanosta kouluympäristöön ja lisäämällä tietoa psykiatrisen sairaanhoitajan ja psykologin vastaanotto toiminnasta terveyskeskuksessa.

Keväällä 2019 perustettiin yhteinen lasten ja nuorten mielenterveyspolku-työryhmä, jossa on edustajia perusterveydenhuollosta, sosiaalitoimesta, perheneuvolasta, kouluterveydenhuollosta ja koulujen oppilashuoltoryhmästä. Tavoitteena on selkiyttää lasten ja nuorten arviointia ja hoitoa toteuttavaa verkostoa ja lisätä yhteistyötä eri toimijoiden välillä.

Nuorten aikuisten osaamisohjelma

Nuorten aikuisten osaamisohjelma tarjoaa ammatillista koulutusta oleville alle 30-vuotiaille mahdollisuuden ammatillisen tutkinnon tai sen osan suorittamiseen. Ohjelmassa voi suorittaa ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tai ammatillisen perustutkinnon. Koulutuksen voi suorittaa oppilaitoksissa tai sen voi tehdä oppisopimuksena.

Nuorisopalvelut saivat etsivään nuorisotyöhön rahoitusta Etelä-Suomen aluehallintovirastolta 27 500 euroa vuonna 2019 kokonaiskustannusten ollen 38 700 euroa. Muilta osin nuorisotakuun toimintaan käytetään eri tulosyksiköiden talousarviovaroja. Kesätyöseteliä varten varattiin vuoden 2019 talousarvioon 35 000 euroa, 118 kpl ja niitä tilitettiin 99 kpl, 29 700 euroa.

Liikuntapalvelut

Kaupungin liikuntasuunnitelma on osa kaupungin strategian mukaista hyvinvointisuunnitelmaa. Liikuntasuunnitelman linjaukset pohjautuvat liikuntapaikkaselvitykseen, joka tehtiin keväällä 2018 ja toimii pohjana tulevaisuuden liikunnan järjestämistä ja valmistelua varten.

Liikuntapalveluissa tehdään paljon kotouttamistyötä osana normaalia palvelutuotantoa, mutta tämän lisäksi sitä tehdään hankerahoituksella Liikuntaa ja liikettä Granissa -hankkeen puitteissa. Liikuntaa ja liikettä Granissa -projektin visiona on luoda tulevaisuuden Kauniaisiin kaikille avoin monikulttuurinen ja kansainvälinen liikuntaympäristö. Hankkeen tavoitteena on luoda lähiseudun toimijoiden kanssa yhteistyössä matalankynnyksen kannustava ja tasa-arvoinen liikuntaympäristö kaikille kauniaislaisille. Jatkuva dialogi ja yhteistyö Kauniaisissa toimivien tahojen keskuudessa on onnistumisen ehto, unohtamatta alueellisia yhteistyökumppaneita ja seudullista yhteistyötä.

Kauniaisten uimahallin tulevaisuudesta tehtiin kyselytutkimus 1. - 18.4.2019. Kysely toteutettiin sähköisesti kaupungin nettisivujen kautta. Suurimmat toiveet kohdistuvat erilaisten lisäaltaiden/vesi pinta-alan lisäämiseen sekä sisätilojen siisteyteen ja toimivuuteen. Yhteenvetona voidaan todeta, että lähes kaikki vastaajat toivovat uimahallin säilyvän myös tulevaisuudessa, mutta siitä, millainen hallin tulee olla, käyttäjät eivät ole yhtä mieltä.

Liikuntavaliokunnan avustukset liikuntayhdistyksille 2019

Kaupungin hallintosäännön mukaan liikuntavaliokunta päättää toiminta-avustusten ja muiden avustusten myöntämisestä ja valvoo niiden käyttöä.

Liikuntavaliokunta päätti liikuntatoimintaan myönnettävien avustusten jakoperusteista. Myöntämisperusteiden mukaan avustukset jaetaan toiminta-avustuksiin, kohdeavustuksiin ja henkilökohtaiseen urheilija-apurahaan.

Vuoden 2019 talousarviossa oli varattuna yhteensä 100 400 euroa liikunta-avustuksiin. Liikuntapalvelut päätti talousarviossa liikunta-avustuksiin varatun määrärahan kohdennettavan kauniaislaisille liikuntatoimintaa harjoittaville yhdistyksille seuraavasti:

Avustuskohde, vuosi 2019	haettu euroa	saatu euroa
Toiminta-avustukset (saanut 14)	164 950	82 300
Kohdeavustukset (saanut 8)	56 900	16 100
Urheilija-apurahat (saanut 4)	6 705	2 000
Liikunta-avustukset yhteensä	228 555	100 400

7. Tarkastusvaliokunnan esitys kaupunginvaltuustolle

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastusvaliokunnan arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastusvaliokunta jättää arviointikertomuksensa vuodelta 2019 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kaupunginvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa kursiivilla esitetyistä arvioista ja suosituksista valiokuntien ja kaupunginhallituksen vastineet lokakuun 2020 loppuun mennessä.

Tarkastusvaliokunta esittää tilintarkastajan esityksen mukaisesti tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 1.1. - 31.12.2019.

8. Yhteenveto

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on kuntalain mukaisesti arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastusvaliokunta on toteuttanut arvioinnin valtuustokaudelle 2017 – 2021 laaditun arviointisuunnitelman ja vuoden 2019 arviointityöohjelman mukaisesti.

Tarkastusvaliokunta toteaa, että valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ovat riittävässä määrin saavutettu.

9. Allekirjoitukset

Kauniaisissa 18. toukokuuta 2020

Kauniaisten kaupungin tarkastusvaliokunta

Olavi Filppula
puheenjohtaja

Stefan Stenberg
varapuheenjohtaja

Veronica Fellman
jäsen

Jarkko Huttunen
jäsen

Sari Mutka
jäsen

Liite 1

Pääkaupunkiseudun tarkastuslautakuntien yhteisarviointi 2019: Terveydenhuollon sähköiset palvelut

Johdanto

Pääkaupunkiseudun kaupunkien ja HUS:n tarkastuslautakuntien vuoden 2019 terveydenhuollon sähköisistä asiointipalveluista toteutetun yhteisarvioinnin pääkysymys oli, toimiiko sähköinen asiointi terveystietopalveluissa sujuvasti, ja vastaako sähköinen asiointi laadukkaasti ja vaikuttavasti kuntalaisten tarpeisiin. Sähköisillä asiointipalveluilla tarkoitetaan tieto- ja viestintätekniiikan sovelluksia, jotka mahdollistavat asiakkaalle esimerkiksi pääsyn potilaskertomustietoihin, testituloksiin tai yleiseen terveystietoon, lääkemääräysten uusimisen, ajanvaraukset, lähetepyyntö sekä turvallisen viestinnän asiakkaan ja ammattilaisen välillä. Arvioinnissa selvitettiin, ovatko terveydenhuollon sähköiset asiointipalvelut saatavissa ja saavutettavissa sujuvasti. Helsingin kaupunkistrategian mukaan sähköiset palvelut ovat ensisijaisia. Strategian mukaan kaupunki panostaa esteettömiin sähköisiin palveluihin sekä digitalisaation, tekoälyn ja robotisaation hyödyntämiseen.

Arvioinnin toteutti kaupunkien ja HUS:n ulkoisen tarkastuksen työntekijöistä koottu työryhmä ja sitä ohjasi tarkastuslautakuntien puheenjohtajista koostuva ohjausryhmä. Arviointiin osallistuivat Espoo, Helsinki, Kauniainen, Vantaa ja HUS.

Muistio arvioinnista on luettavissa oheisesta linkistä: www.arviointikertomus.fi.

Johtopäätökset

Sähköinen asiointi terveystietopalveluissa on pääosin sujuvaa ja vastaa laadukkaasti ja vaikuttavasti kuntalaisten tarpeisiin. Sähköisten asiointipalvelujen tarjonta on laaja. Ne ovat tuoneet ajasta ja paikasta riippumattoman palvelukanavan kuntalaisten käyttöön. Sähköisillä palveluilla on mahdollista tavoittaa sellaisiakin asiakkaita, joita ei muutoin saataisi palvelujen piiriin. Terveydenhuollon palvelujen peittävyttä on näin mahdollista laajentaa ja saada suurempaa terveyshyötyä. Ongelmana on kuitenkin havaittu, että sähköiset palvelut eivät ole helposti löydettävissä esimerkiksi kaupungin verkkosivuilta, koska palveluihin voi päätyä eri reittejä. Kaikki kuntalaiset eivät myöskään pysty käyttämään sähköisiä palveluita erilaisten vammojen tai rajoitteiden vuoksi, jolloin sähköinen asiointi ei tavoita kaikkia. Siksi on tärkeää, että perinteiset asiointikanavat säilyvät myös jatkossa asiointikeinoina. Myös saavutettavuudessa on kehitettävää, sillä kaikkia suomeksi ja ruotsiksi tarjolla olevia sähköisiä asiointipalveluita ei ole saatavissa kattavasti englanniksi tai selkokielellä. Puutteet saavutettavuusvaatimusten täyttämisen haittaavat erityisesti vammaisten asiakkaiden asiointia.

Suosituksukset

Sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- mahdollistaa perinteisten palvelukanavien käyttö jatkossakin eri asiakasryhmien yhdenvertaisuuden toteutumisen varmistamiseksi.
- huomioida paremmin käyttäjien erilaiset vammat ja rajoitteet sähköisissä asiointipalveluissa.
- kiinnittää enemmän huomiota sähköisten asiointipalvelujen löydettävyyteen kaupungin verkkosivuilta.
- turvata sähköisten asiointipalvelujen saavutettavuus yhdenvertaisesti suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä tavoitella asiointipalvelujen selkokieliä.